

ЛЕЊИНОВ ДОПРИНОС ТЕОРИЈИ СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ РАСПОДЕЛЕ

1. — Уводне напомене. — Лењин се сразмерно мало бавио теоријским и практичним проблемима социјалистичке расподеле. До тог закључка се долази на основу увида у његова целокупна дела, у којима се нигде посебно не задржава на теоријским анализама појединих облика друштвених односа у области расподеле. За такав његов однос према питањима социјалистичке расподеле постоје извесна објашњења, оправдања што се он у својим радовима више узгредно него систематски бави формулисањем одређених видова расподеле. Разлози се у првом реду односе на услове у којима се, за време и после октобарске револуције, постепено остваривала социјалистичка структура совјетског друштва.

Услови за њено образовање били су политички и економски изванредно сложени. Општа привредна неразвијеност и заосталост привредног живота постављале су тешке и сложене задатке пред тек створено, и у историји развитка друштва први пут оформљено, социјалистичко друштвено-економско уређење. Констелација политичких снага у свету, отпори реакционарних режима у читавој Европи и стање у међународном радничком покрету одређују специфичност услова стварања совјетске власти. За њихову потпунију оцену било би значајно истаћи политичка и друштвена превирања која су се догађала у Русији за време револуционарног настајања прве земље социјализма. Све је ово непосредно одређивало садржину већине Лењинових научних подухвата и практичних акција. Ручовођен основним захтевима и токовима привредног живота, односима политичких снага, као и потребом хитног решавања свакодневних задатака у процесу освајања, изградње и учвршћења власти радничке класе, Лењин усмерава своје теоријске и практичне активности на превазилажење наведених питања и проблема. Њихов теоријски значај и практична страна усмеравају Лењинове напоре на припрему, организовање и успешно остварење социјалистичке револуције. Методи радничке класе за освајање власти (1), облици организовања привредног живота, процеси стварања нових односа производње и низ других проблема социјалистичке изградње такође улазе у круг питања чијим се решавањем Лењин интензивно бавио. Наведене чињенице у извесном смислу представљају објашњења зашто се он доста периферно и скоро узгредно задржавао на питањима расподеле. Колики је обим и степен његовог интересовања за

(1) „Диктатура пролетаријата је безусловна потреба при прелазу од капитализма ка социјализму, и та истина добила је у нашој револуцији своју практичну потврду“ (В. И. Лењин: Изабрана дела, Том 12, „Квалитет“, Београд 1960, стр. 223).

наведене проблеме најбоље се може оценити кроз један кратак пресек Лењиновог доприноса теорији социјалистичке расподеле.

2. — Општа теоријска разматрања односа расподеле. — Ради научног дефинисања односа социјалистичке расподеле, Лењин методолошки полази од неколико важних премиса. За промену суштине и начина друштвеног функционисања односа расподеле, у првом реду, истиче се значај материјално-производне основе. Степен њене развијености условљава и одређује садржинску страну односа и веза успостављених међу људима у области расподељивања материјалних средстава потрошње. Полазећи од доследне примене материјалистичке дијалектике, учења о развиту, и историјске чињенице да социјализам није потпуно развијен⁽²⁾, Лењин у својим теоријским разматрањима расподеле врши формално и садржинско подвајање њених појединих облика и метода. Због тога се, у циљу што објективније анализе, повлачи осетна разлика између система, начела и метода расподеле у социјализму као прелазној етапи развитка друштва и комунистичког система као најразвијенијег облика друштвене организације расподеле. Дата периодизација њених облика на односе социјалистичке расподеле, с једне стране, и на комунистичке односе расподеле, с друге стране, не представља само формалну страну питања. Правилно научно схватање и практично могућно организовање расподеле мора поћи од различите садржине ових двају њених облика. Уколико се на ма који начин не повуче разлика између обележја и својства једне и друге друштвене организације расподеле, у пракси се неће моћи схватити садржинска страна првог облика и историјска нужност његове трансформације у комунистичке односе расподеле.

Овакав методолошки приступ и начин прилажења анализи проистиче из нивоа развијености материјално-производних могућности социјалистичког односно комунистичког друштва. Уз ову почетну премису иде истовремено и објашњење једне од најдубљих противречности односа расподеле у социјализму. Њено присуство, степен продубљености и методи њеног друштвеног разрешења непосредно су условљени степеном развијености економске основе друштва. Тек на одређеном ступњу њене развијености ишчезава супротност између умног и физичког рада, „ишчезава, дакле, један од најважнијих извора данашње друштвене неједнакости, и то извор који се пуким прелазом средстава за производњу у друштвену својину, пуким експропријацијом капиталиста никако не може уклонити“⁽³⁾.

На бази тих односа, за почетну фазу развитка комунистичког облика друштвене организације расподеле, не постоји објективна могућност успостављања потпуне друштвене правде и једнакости у односима расподеле. Напротив, остаје и задржавају се осетне разлике у материјалној снази, „остаће разлике у богатству, и то неправедне разлике“.⁽⁴⁾ Те неједнакости ишчезавају у социјализму само уколико је у питању однос појединаца према средствима за производњу. У њему једино неће бити могућа експлоатација човека од стране човека, „јер се средства за производњу,

(2) „У првој својој фази, на првом свом ступњу, комунизам још не може да буде економски потпуно зрео“ (Исто, Том 11, стр. 256).

(3) Исто, стр. 254.

(4) Исто, стр. 252.

фабрике, машине, земља и остало неће моћи захватити у приватну својину⁽⁵⁾. С обзиром да средства за производњу нису приватна својина појединаца, већ да припадају целом друштву⁽⁶⁾, основни фактор за њихово учешће у расподели материјалних добара постаје рад одређен од стране индивидуалних носилаца радних процеса. Како су сви они по својим физичким и интелектуалним особеностима неједнаких способности, одатле проистичу и разлике у количинским односима одређеног рада, па и неједнакости у маси присвојеног производа од стране појединих чланова социјалистичког друштва. Од ових претпоставки полази основни механизам расподеле, која се друштвено организује на тај начин што „сваки члан друштва, извршавајући извештан део друштвено потребног рада, добија од друштва потврду да је одрадио такву и такву количину рада. На основу те потврде он добија из друштвених магацина за предмете потрошње одговарајућу количину производа. Изузимајући ону количину рада која иде у друштвени фонд, сваки радник, дакле, добија од друштва онолико колико му је и дао”⁽⁷⁾.

Да би се што објективније одредио тај индивидуални квантум рада потребно је према Лењиновом мишљењу увести ефикасну и врло строгу контролу и евиденцију над масом одређеног рада и адекватно томе контролу над количином производа коју појединци у односима расподеле присвајају. Лењин је овом питању опсежне и ефикасне контроле производње и расподеле придавао изузетну важност, услед чега је, често, апострофирао њен значај и важност⁽⁸⁾ за социјалистички облик расподељивања материјалних средстава личне потрошње. Без евиденције односно контроле производње и расподеле могу се у пракси спонтано појављивати неоправдане разлике између индивидуалних стваралаца материјалних средстава. Осетна несразмерност у погледу масе присвојених средстава друштвено је допустива једино уколико се искључиво заснива на одговарајућој количини оствареног рада. Питање утврђивања индивидуалног квантума рада и адекватно његовој величини појединачно усмеравање количине средстава личне потрошње испољава се у врло оштрој форми још у првим данима функционисања совјетске власти. Због његове сложености и друштвеног значаја у процесу учвршћивања и развоја совјетског привредног система, Лењин се у неколико наврата освртао на проблем једнакости у висинама плата совјетских грађана.

Теоријски приступ и практична страна наведеног питања нарочито су наглашени у концепту и касније у коначном Нацрту програма РКП (б), на чијем је тексту Лењин радио припремајући га за Осми конгрес партије. У делу Програма где се разрађују економски односи јасно се изнесе схватања и ставови о неким питањима принципа и метода друштвене организације расподеле. У поменути текст, који је касније у току коначне израде био делимично допуњаван и редигован⁽⁹⁾, унет је и званични став према проблематици уравниловке у односима расподеле. Прецизност и одређе-

(5) Исто, стр. 252.

(6) Исто, стр. 251.

(7) Исто, стр. 251.

(8) Исто, Том 10, стр. 410; Том 11, стр. 255; Том 12, стр. 37, 38, 39, 194, 195, 199, 202, 251 и Том 14, стр. 93, 282, 440.

(9) Исто, Том 13, стр. 60 и 75.

ност теоријског става према том важном виду социјалистичке расподеле и осећање процене свакодневних захтева праксе најбоље илуструју Лењинови изворни текстови. „Тежећи једнакости награђивања за сваки рад и потпуном комунизму, ми ни на какав начин не можемо ставити себи у задатак да се одмах оствари та једнакост у дати моменат, када се чине тек први кораци прелазу од капитализма ка комунизму. Зато је неопходно за извесно време оставити веће награде стручњацима да би они могли радити, не горе већ боље него раније, и у том истом циљу не треба се одрицати система премија за најуспешнији и нарочито за организаторски рад; премије ће бити недопустиве у систему потпуног комунизма, али у прелазној епохи од капитализма ка комунизму не могу се избећи премије, као што сведоче и теоретска схватања и једногодишње искуство совјетске власти“⁽¹⁰⁾.

Лењин је овако решење организовања расподеле у прелазној етапи развитка комунистичког друштва теоријски јасно поставио, и упоредо с тим настојао да га у пракси доследно спроведе. То се запажа из његовог општег приступа, систематског указивања на значај објективног евидентирања индивидуалног квантума рада и садржинске стране система премија⁽¹¹⁾. За њега је већ у првим данима изградње совјетске власти свако застрањивање и одступање од систематски, правилно успостављених односа расподеле и организовања „објективног и компетентног проверавања успеха“⁽¹²⁾, представљало корак назад у реалним и адекватно радикалним решењима односа расподеле. Настојање да се њени токови друштвено организују на основу количинских односа остварене масе рада неминовно намеће проблем квантитативне сразмерности између оних који су мање радили и других чији је укупни ефекат радног доприноса далеко већи. Када се на овај начин постави проблем, онда се намеће потреба за „систематско, правилно постављено награђивање... сваког значајнијег успеха“⁽¹³⁾. При томе односи расподеле материјалних средстава нужно захтевају друштвено нормирање количинских односа са којима сваки појединац учествује у присвајању производа по принципу „свакоме према раду“.

3. — Лењинова критика неких схватања расподеле. — Ако се пође од наведених принципа у регулисању односа расподеле, онда се теоријски и практично искључује свака могућност доследног примењивања метода опште једнакости или уравниловке у тим односима. Лењин је на ту чињеницу указивао критикујући у врло оштром тону⁽¹⁴⁾ ставове и схватања Н. И. Бухарина и Л. Д. Троцког. Нарочито су њих двојица на пленумима⁽¹⁵⁾ ЦК РКП (б) и ван њих заступали тезу да је могуће органи-

(10) Исто, стр. 60.

(11) Исто, Том 14, стр. 93, 192, 193.

(12) Исто, стр. 93.

(13) Исто, стр. 93.

(14) Види Лењиново учешће у дискусији која се водила у другој половини 1920. године о месту и улози синдиката (В. И. Лењин: Дискусија о месту и улози синдиката и оцена текуће ситуације крајем 1920. и почетком 1921, Изабрана дела, Том 14, „Култура“, Београд, 1960, стр. 151—215).

(15) Овде се мисли на оне пленуме ЦК РКП (б) који су одржани у новембру и децембру 1920. године.

зовати расподелу у сфери личне потрошње према начелима једнаке расподеле или уравниловке. При томе су истовремено у области производње задржавали систем такмичења и ударништва преко којих се постиже различито и неједнако ангажовање појединаца у процесу рада. Суштина такве организације привређивања састоји се у максималном покретању свих материјалних и људских потенцијала са циљем да се остваре оптимални производни ефекти. Као што се примећује, према ставовима ове групе,⁽¹⁶⁾ односе расподеле средстава личне потрошње између совјетских трудбеника треба успоставити на принципима уравниловке без обзира на величину индивидуалног квантума рада. Иако је овај став у погледу спровођења опште једнакости совјетских грађана у области расподеле био и у пракси, а не само у литератури, заснован на захтевима великог броја појединаца, Лењин је у самом почетку уочио његове основне теоријске недостатке и практичне слабости.

Теоријски је неприхватљиво решење да се односи расподељивања материјалних средстава у области потрошње на вештачки начин и формално подвајају од производње⁽¹⁷⁾. Управо од ове чињенице је Лењин сасвим опрезно и промишљено пошао у критици теоријских схватања Троцког, Бухарина и других. Ударништво као специфичност производње у појединим, обично у почетним етапама развитка социјалистичке привреде, садржински представља давање материјалне предности онима који су у производњи испољили изузетне напоре и постигли максималне производне резултате. „Ударништво је давање предности, а давање предности без потрошње” — говорио је Лењин — „није ништа. Ако мени буду давали предност тиме што ћу добијати осмину хлеба, онда покорно захваљујем за такво давање предности. Давање предности у производњи је давање предности и у потрошњи. Без тога ударништво је ништа, облачак, а ми смо ипак материјалисти. И радници су материјалисти, ако говориш ударништво, онда дај и хлеба, и одеће, и меса. Само тако смо ми схватили и схватамо када смо стотину пута расправљали та питања по конкретним случајевима”⁽¹⁸⁾.

Питање односа равномерности између људи у области расподеле и њиховог равномерног учинка, доприноса, „ударништва” у процесу стварања производа постављало се и у свакодневном животу совјетског друштва. Пракса је у огромном броју случајева и у више наврата предвиђала теоријски постављену тезу да се конкретни односи расподеле могу друштвено најрационалније организовати уз претпоставку да за већи индивидуални квантум рада појединцима припадне и већи удео у присвајању материјалних средстава личне потрошње. Али, иако су се процеси и односи расподеле у пракси тако остваривали, проблем великих распона у платама совјетских грађана изазивало је прилична трвења и бројне несугласице. Из тог разлога су Лењину са различитих страна, на политичким форумима и кроз

(16) У току дискусија које су се водиле двадесетих година о питањима места и улоге синдиката и узгредно о неким видовима односа расподеле, појавила се ова група коју су сачињавали Троцки, Бухарин, Преображенски и други.

(17) „То је економски апсурд, јер је то кидање потрошње од производње” (В. И. Лењин: Изабрана дела, Том 14, „Култура”, Београд, 1960, стр. 212).

(18) Исто, стр. 160.

друге форме, постављана питања ⁽¹⁹⁾ о претераним разликама у платама између висококвалификованих стручњака и оних који то нису. За њега је то било „веома важно питање прелазног периода од капитализма ка комунизму“ ⁽²⁰⁾. Полазећи не само од теоријског аспекта расподеле већ и од њене практичне стране, Лењин је врло често и у разним приликама био присиљен да објашњава објективну нужност таквих односа. То значи за различите и неједнаке доприносе појединаца у изградњи социјализма морају се поједини стручњаци и различито награђивати у облику високих односно ниских плата. „Наравно, стручњацима сад плаћамо одвише, али платити им нешто више за наук не само да вреди него се мора и теоретски је нужно“ ⁽²¹⁾.

Упоредо с тим Лењин је указивао на чињеницу да се ипак у процесу постепеног изједначавања у расподели учинило у пракси веома много. И то за сразмерно кратко време постигло „толико колико нигде није учинила нити је могла да учини ма која буржоаска држава деценијама“ ⁽²²⁾. Почетна решења су нађена у општем ограничавању претераних колебања између плата неквалификованих радника и стручњака. Остали односи расподеле између совјетских грађана, издиференцираних по другим критеријумима а не по степену сложености њиховог рада, решени су тако што „плата свим чиновницима“ није могла бити „већа од просечне плате доброг радника“ ⁽²³⁾. Ово, у извесној мери само принципијелно становиште, представљало је неопходан постепени прелаз ка општем регулисању односа расподеле путем „уравниловке“. Остварење тих односа једнакости расподеле међу људима условљено је превазилажењем противречности и разлика „између људи физичког и људи интелектуалног рада“ ⁽²⁴⁾, а што непосредно зависи од степена развијености материјално-производне основе друштва.

Захтеви праксе и једног дела теоријске мисли да се односи расподеле друштвено организују на принципима потпуне једнакости изазвали су негативне оцене у редовима неких буржоаских писаца на Западу. Основу за њихову критику рационалности социјалистичког облика односа расподеле пружило им је наведено схватање, по коме се ови односи нужно организују и регулишу тако да не постоји никаква разлика у расподели производа између појединаца. Како је друштвено уклоњен монопол при-

(19) „Питали су ме: зар се у социјалистичкој републици може да плаћа до 3.000 рубаља? Ми смо стварно то питање ставили у програм, јер је незадовољство на тој основи отишло прилично далеко“ (Исто, Том 12, стр. 92.).

(20) Исто, стр. 92.

(21) Исто, стр. 94.

(22) Исто, стр. 94.

(23) Исто, стр. 94.

(24) Исто, Том 10, стр. 414.

ватне својине над средствима за производњу и рад постао основни критеријум регулација односа расподеле, тиме су уклоњени и битни разлози неједнаког учешћа у расподели материјалних средстава. А пошто су потребе свих чланова друштва истоветне, према такозваној теорији „једнаких стомака“, онда се њихово суделовање у присвајању производа поставља тако да сви учествују са равномерним и подједнаким уделом у расподељивању средстава личне потрошње. Узимајући за основу оваква решења односа расподеле, социјализам се од извесног броја представника буржоаске теорије врло негативно прихвата. Наиме, њему се са те стране импутира да представља такву структуру друштвених односа у којој се спроводи општа једнакост грађана у свим облицима захтева за материјалним средствима, а без обзира на степен њихових интелектуалних и физичких способности. По њиховим теоријским закључцима, то неминовно оставља негативне трагове на крајњи ефекат функционисања социјалистичког економског система.

Лењин је и у овим тумачењима социјализма и његових односа расподеле остао доследан својим познатим теоријским решењима. То је сасвим одређено показао на Првом светском конгресу одржаном поводом ваншколског система образовања. Обраћајући се учесницима конгреса, Лењин је подсетио: „Буржоаски професори у погледу једнакости покушали су да нас прикажу као да ми хоћемо да учинимо једнаким једне људе другима. У тој бесмислици, коју су они сами измислили, они су хтели да оптуже социјалисте. Али они нису знали, због своје кратковидости, да су социјалисти, тј. оснивачи савременог социјализма, Маркс и Енгелс, говорили: једнакост је пушта фраза, ако се под једнакошћу не подразумева уништење класе. Ми хоћемо да уништимо класе, у том смислу ми смо за једнакост. Али претендовати на то да ћемо ми учинити све људе равне једне другима, то је пушта фраза и глупа измишљотина“ (25).

Према напред датим теоријским и практичним приступима питању социјалистичке расподеле, запажа се да Лењин у основи полази од општих марксистичких теоријских ставова. Уколико се појављују неке битне разлике, онда оне потичу из специфичности функционисања економских и политичких односа за време ратног комунизма и нарочито у каснијим етапама развитка совјетске власти. Та повезаност главних представника социјалистичке теорије расподеле најбоље се уочава из Лењиновог излагања односа расподеле прве фазе комунистичког друштва (26), социјализма и интерпретације оног облика где расподела материјалних средстава не

(25) В. И. Лењин: Соч. Том 29, „Госполитиздат“, Лењинград 1952, стр. 329—330.

(26) Види нарочито део у коме Лењин говори о нижој и вишој фази комунистичког друштва (Изабрана дела, Том 11, стр. 250—260).

захтева друштвено нормирање количине производа⁽²⁷⁾ коју појединци присвајају уз остваривање принципа расподеле према потребама. Захтеви за функционисањем количинских односа у расподели нарочито се заоштравају тамо где се јављају велике несразмере између потреба појединаца и реалних способности социјалистичког друштва да их најминималније задовољи. Управо је ова појава најснажније дошла до изражаја за време Лењиновог непосредног руковођења привредним и друштвено-политичким животом прве државе радничких совјета. То је непосредно изазвало низ практичних проблема евиденције, контроле и механизма расподеле производа. Истовремено са овим искрсла су и теоријска питања принципа и начина друштвене организације њених односа, за чије је решење Лењин дао одређени допринос и заузео изложено становиште.

Др Драгутин Шошкић

РЕЗЈУМЕ

Вклад Ленина в теорию социалистического распределения

В анализе проблемы распределения Ленин полностью исходил из того, как Маркс и Энгельс понимали принципы и методы общественной организации распределения при социализме. Специфичность подхода к решению некоторых его аспектов непосредственно была обусловлена условиями конкретного функционирования советской власти. В каждодневной практике возникали проблемы учета и контроля индивидуального количества и качества труда, отданного обществу, и количества продуктов, получаемых каждым из трудящихся путем распределения. Придавая указанным вопросам относительно большое значение, Ленин неизбежно столкнулся с проблемой пути, по какому в дальнейшем будут развиваться конкретные отношения распределения. Существовали теоретические концепции и требования практики об организации распределения поровну по принципу уравниловки. При этом уравнивание и равенство предъявлялись в отношении распределения, но не и к процессам, создающим материальные средства, подлежащие распределению. Вскрывая объективную невозможность формального ограничения отношений производства от потребления, Ленин критически относился к такого рода решениям. При этом он не только задержался на критическом подходе и отрицании такого понятия распределения, но и дал положительный вклад своими теоретическими и практическими обоснованиями. В своей широкой аргументации он отстаивал принятие таких методов и принципов распределения, функционирование которых больше всего способствовало бы включению всех материальных и человеческих возможностей в строительство советской экономической и общественно-политической систем.

Для осуществления данной функции и достижения конечной цели построения социализма, теория и практика усвоили социалистический принцип распределения по труду, который признает невозможным уравнительное распределение, поскольку и количество и качество труда каждого трудящегося, отданного обществу для создания материальных средств, неодинаковы и весьма различны.

(27) Исто, стр. 254.

R É S U M É

Lenin's Contribution to the Theory of the Socialist Distribution

In the analysis of the problem of distribution, Lenin entirely accepted Marx's and Engels's concepts of the principles and methods of social organization of the distribution in socialism. Specificity in solving some of its aspects was directly determined by the conditions of the concrete functioning of the Soviet power. The everyday practice revealed the problem of records and control of individual quantum of work and the quantity of produce which individuals appropriate through the distribution. Attaching a relatively great importance to the stated problems, Lenin was faced with the problem of how to develop further and how to direct concrete relations in the distribution. There were theoretical concepts and practical demands that social organization of distribution should be carried out according to the principles of absolute equality or »uravnilovka«. The equality and uniformity were exacted in the relations of distribution, but not in the processes in which material resources, that should be distributed, are created. Noticing the objective impossibility of a formal separation of the production from the consumption, Lenin accepted such solutions with criticism. But he was not exclusive in his critical negations of the concepts of distribution, and he gave positive contributions as to its theoretical and practical formulation. He advanced substantial arguments in this respect and pleaded for adoption of such methods and principles of distribution, which would mostly contribute to the engaging of material and human potentials in the building of the Soviet economic and socio-political system. To achieve this function and the ultimate goal of the building of socialism, theory and practice have adopted the principle of the distribution according to the results of work. This means that essentially distribution contains elements of inequality of distribution products, since contributions of individuals in creating material resources are different and rather unequal.

R É S U M É

La Contribution de Lénine à la théorie de la répartition socialiste

Dans l'analyse du problème de la répartition Lénine a accepté sans réserve la conception de Marx et Engels relative au principe et à la méthode de l'organisation sociale de la répartition dans le socialisme. La spécificité des approches de la résolution de certains de ses aspects a été directement déterminée par les conditions du fonctionnement concret du pouvoir soviétique. Dans la pratique quotidienne le problème se posait de l'état administratif du jour et du contrôle du quantum individuel du travail et de la quantité des produits dont les individus s'approprient par la voie de la répartition. En attribuant aux questions mentionnées une importance relativement grande Lénine s'est trouvé nécessairement en face du problème comment faut-il développer et orienter ultérieurement les rapports concrets de la répartition. Il y avait des conceptions théoriques et des exigences pratiques à ce que son organisation sociale soit réalisée d'après les principes de l'égalité complète ou critère égalitaire (uravnilovka). A ce propos on réclamait l'uniformité et l'égalité dans les rapports de la répartition, mais non point dans les processus dans lesquels sont créés les moyens matériels qu'il faut répartir. En se rendant compte de la possibilité objective de la séparation formelle des rapports de la production d'avec la consommation, Lénine a pris une position critique à l'égard des solutions données. Mais à ce propos il ne s'est pas arrêté exclusivement sur les négations critiques de la conception de la répartition, mais il a donné des contributions positives au

sujet de la manière dont elle a été formulée en théorie et dans la pratique. A cet effet il a fourni une ample argumentation et il a recommandé d'adopter de tels principes et méthodes de la répartition dont le fonctionnement contribuerait à l'engagement des potentiels matériels et humains dans l'édification du système économique et socio-politique soviétique.

Pour la réalisation de cette fonction et du but final de l'édification du socialisme la théorie et la pratique ont adopté le principe de la répartition selon le travail. Cela signifie qu'il contient dans son fond les éléments de l'inégalité de la répartition des produits, parce que même les contributions des individus dans la création des moyens matériels sont différents et très inégaux.